

ע"פ 166/22 - מוחמד טאהא נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 166/22

לפני: כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת י' וילנר
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערער: מוחמד טאהא

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת
מיום 14.12.2021 בת"פ 5411-10-20 שניתן על-ידי
כבוד השופט ג' אזולאי

תאריך הישיבה: כ"ט באייר התשפ"ב (30.5.2022)

בשם המערער: עו"ד איברהים כנאענה

בשם המשיבה: עו"ד מסעד מסעד

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת, מיום 14.12.2021, בת"פ 5411-10-20 (השופט ג' אזולאי), שבו נגזרו על המערער, מוחמד טאהא, 22 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ועונשים נלווים - לאחר שהודה בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון.

2. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 20.9.2020, בשעת לילה, ישב מוחמד במכוניתו יחד עם חברו, מועתסם עדוי, סמוך לבית הוריו של מועתסם. בשלב מסוים נכנס מועתסם לבית הוריו, בהמשך יצא, בידו שקית ובתוכה תת-מקלע מאולתר, ותחמושת. מועתסם מסר למוחמד את השקית, וביקש שיניח אותה במכונית, יסע לכיוון ביתו, הנמצא בסמוך לקיוסק, ואילו הוא (מועתסם), יגיע אחריו רגלית. מוחמד הניח את השקית במכונית, נסע אל בית הוריו, והחנה את המכונית. באותה שעה, עבר במקום שוטר יס"מ בניידת; בעקבות הודעה מוקדמת ערך חיפוש במכונית, ומצא את השקית ותכולתה.

3. במסגרת הסדר הטיעון, הודה מוחמד במיוחס לו, והורשע בעבירה של החזקת נשק. הוסכם, כי בהתאם לחוק יוגש תסקיר מאת שירות המבחן, ולאחריו יטענו הצדדים באופן חופשי לגבי העונש. מהתסקיר שהוגש ביום 6.6.2021, עלה כי מוחמד אדם נורמטיבי, ללא הרשעות קודמות. עם זאת, מצא שירות המבחן את הפרוגנוזה השיקומית של מוחמד כבינונית, ועל כן המליץ על ארכה של 4 חודשים, שבסופה יוגש תסקיר משלים. ביום 11.11.2021, הוגש תסקיר נוסף, ולפי האמור בו החל מוחמד להשתלב בהליך טיפולי, והפגין רצון להמשיך בשיקום. עם זאת, באותו שלב לא ניתן היה להצביע על שינוי בפרוגנוזה השיקומית, ועל כן ביקש שירות המבחן דחיה נוספת, אשר תאפשר למצות את ההליך הטיפולי, ולגבש מסקנה סופית בעניינו של מוחמד. ב"כ דאז של מוחמד, הביע תרעומת על התמשכות התהליך, וטען כי לאחר שהתקבלו 2 תסקירים - ראוי ששירות המבחן יגיש תסקיר סופי ושלם בהקדם. בעקבות כך, קבע בית המשפט המחוזי, כי "צודק הסגור כי יש לשים קץ לדחיות לאחר שהוגשו כבר שני תסקירים, התמונה כבר התבהרה, אין צורך בתסקיר שלישי, הצדדים יטענו לעונש".

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

4. ביום 14.12.2021, גזר בית המשפט המחוזי את דינו של מוחמד. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, עמד בית המשפט המחוזי על נסיבות ביצוע העבירות, ובחן את הערכים המוגנים שנפגעו, את מידת הפגיעה בהם, את מדיניות הענישה הנוהגת, כפי שזו עולה מפסקי דין קודמים, ואת הנסיבות הנוגעות לביצוע העבירות. בפרט, ניתן משקל לחומרתם הרבה של עבירות הנשק, למדיניות הענישה המחמירה בשנים האחרונות, ולעובדה שאין לדעת מה היו תוצאות האירוע אלמלא ביצע השוטר חיפוש ברכב - בפרט לנוכח העובדה שמדובר בתת-מקלע, נשק שפגיעתו רעה במיוחד. לפיכך, ובהתאם לפסיקה שצוטטה, העמיד בית המשפט המחוזי את מתחם העונש ההולם על 20-40 חודשי מאסר בפועל.

5. משנקבע מתחם העונש ההולם, ומשלא נמצא מקום לסטות ממנו, פנה בית המשפט המחוזי לגזור את עונשו של מוחמד בתוך המתחם. לקולא, נשקלו עברו הנקי של מוחמד; הודאתו; גילו הצעיר ונסיבות חייו; והעובדה שתסקיר שירות המבחן מלמד על לקיחת אחריות אמיתית ועל נכונותו להשתלב בקבוצה טיפולית. מנגד, נשקלה לחומרה העובדה ששירות המבחן העריך את מסוכנותו של מוחמד כבינונית, ולא שינה את הערכתו בתסקיר נוסף. עוד ציין בית המשפט את הצורך בהרתעה אישית ובהרתעת הרבים, מפני עבירות נשק הפושות כנגד ממאיר בחברה. במכלול השיקולים, נקבע עונשו של מוחמד בחלקו התחתון של מתחם הענישה, והועמד על 22 חודשי מאסר בפועל; שנת מאסר על-תנאי; וקנס כספי בסך של 3,000 ₪.

מכאן הערעור שלפנינו.

6. מוחמד טוען בכלליות, כי האופן שבו גזר בית המשפט המחוזי את עונשו, אינו עולה בקנה אחד עם עקרונות תיקון 113 לחוק העונשין. לטענתו, "קריאה מעמיקה של גזר הדין, מגלה כי שיקולים, אשר היו צריכים להישקל בשלב הראשון, היינו בקביעת מתחם הענישה, הביאו למעשה להחמרת עונשו של המערער עת נגזר דינו על-ידי בית המשפט". בפרט, סבור מוחמד כי שגה בית המשפט המחוזי בקובעו מתחם ענישה בין 20-40 חודשי מאסר. לטענתו, עיון בפסיקה הרלבנטית מלמד, כי "היא אינה עולה בקנה אחד עם העונש אשר הושת על המערער, וכי עונש זה חמור הוא, זאת הן ביחס למקרים דומים לו והן ביחס למקרים חמורים יותר אשר הותירו פגיעות קשות יותר". כך, ציין מוחמד, כי חלק ניכר מגזרי-הדין אליהם הפנתה המשיבה, עוסקים בעבירות של נשיאה והובלת נשק; לא בעבירת החזקת נשק, בה הורשע.

7. לגבי מיקום העונש בתוך המתחם, טוען מוחמד כי "לא שקל בית המשפט [המחוזי], בצורה מספקת, את כל השיקולים הראויים לקולא בעניינו". עוד הוא מוסיף וטוען, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא המתין לקבלת תסקיר סופי מאת שירות המבחן. לטענתו, "מפרוטוקול הדין עולה שב"כ [מוחמד] לא התנגד לדחיה אם כי ביקש שבית המשפט יקצוב זמן לשירות המבחן להשלמת התסקיר". מוחמד מצייין, כי בית המשפט עצמו קבע בגזר הדין כי בקשת הסנגור היתה "דבר אשר אין בו כל היגיון בהתחשב בהמלצת שירות המבחן להמשיך לשלבו בטיפול ובקשת הסנגור כאמור לא היתה משרתת את מטרת ההמלצה". אם כך, לטענת מוחמד, שגה בית המשפט המחוזי בכך שנענה לה. לטענתו, לא מדובר בעניין של מה בכך, שכן לתסקיר שירות המבחן נודעת חשיבות מכרעת בתיקים כגון דא, ועל כן הסתפקות בתסקיר החלקי גרמה לו לעיוות דין של ממש.

8. המשיבה מנגד, סבורה כי בגזר הדין של בית המשפט המחוזי לא נפל שום פגם. כפי שציין ב"כ המשיבה לפנינו, "העונש שהושת על המערער הוא עונש סביר ואפילו מתבקש בנסיבות העניין [...] אפילו במידה מסוימת ברוח הפסיקה של בית משפט נכבד זהו למגמת ההחמרה וברוח תיקון החוק". לשיטת המשיבה, נסיבות המקרה העולות מכתב האישום, מצדיקות התבוננות על הענישה הנוהגת גם בעבירות של נשיאה והובלת נשק - אף שמוחמד לא הורשע בפועל בעבירות אלה. המשיבה מדגישה כי מדובר בנשק מסוג תת-מקלע, וכי אין לדעת כיצד היה מסתיים האירוע אלמלא הפעילות המשטרית שקטעה אותו באיבו. עוד סבורה המשיבה, כי בית המשפט היה רשאי שלא להמתין לתסקיר נוסף; וכי ממילא העונש שנגזר על מוחמד נמצא בחלקו התחתון של מתחם הענישה שנקבע.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בגזר הדין של בית המשפט המחוזי ובנימוקיו, ונתתי דעתי על טענות הצדדים מזה ומזה, אלו שבכתב ואלו שבעל-פה, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור - להידחות. כידוע, לא תתערב ערכאת הערעור בגזר דין, אלא במקרים שבהם נפלה טעות מהותית בהחלטת הערכאה הדיונית, או שנקבע עונש החורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת (ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (3.2.1998); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009)). עונשו של מוחמד, אף שהוא חמור, אינו בא בגדרם של אותם מקרים חריגים.

10. מוחמד טוען כי בית המשפט המחוזי לא יישם כשורה את המבחנים שנקבעו בתיקון 113. עם זאת, הלכה היא כי "פגם [...] ביישום של תיקון 113 אינו מחייב, בהכרח, התערבות בתוצאה העונשית שאליה הגיע בית משפט קמא, ויש עדיין להידרש לשאלה האם יש בעונש שהושת על המשיב משום סטייה קיצונית מרמת הענישה הראויה" (ע"פ 4815/13 מדינת ישראל נ' אלעוקבי, פסקה 13 (1.1.2014)). אקדים ואומר: בית המשפט המחוזי אכן מיצה את

חומרת הדין עם מוחמד; אולם לא מדובר בסטייה ממדיניות הענישה הנהוגה, במידה המצדיקה את התערבותנו. הדברים נכונים בפרט לנוכח מגמת ההחמרה בעבירות נשק מעין אלה, אשר מצאה את ביטויה לאחרונה גם ביוזמות חקיקה.

11. לצד זאת, כמו המשיבה, אף אני סבור כי אין להתעלם מהקשרם של המעשים בהם הורשע מוחמד; ההסעה ה'תמימה' של נשק מסוג תת-מקלע מנקודה א' לנקודה ב', נועדה בסבירות גבוהה לסייע בביצוע פשע, ורק בנס, ובזכות תושייתו של השוטר שערך את החיפוש ברכב התמים למראה, הסתיים האירוע ללא נפגעים. כתבתי לאחרונה, ולמרבה הצער אני נדרש לחזור על הדברים: "אין זאת אלא מן הפירות הבאושים של מצבורי הנשק במגזר הערבי, ושאר עבירות הנשק, והיד הקלה על ההדק; רעה חולה זו מחייבת ענישה הולמת" (ע"פ 7831/21 עסליה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (24.4.2022)).

12. מוחמד טען בהרחבה גם ביחס למיקום העונש בתוך המתחם שנקבע. כך, סבור מוחמד שבית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספק לעברו הנקי, לגילו הצעיר, ולהודאתו במעשים; וכן גם טוען מוחמד לפגם שבהסתפקות בתסקיר חלקי. אכן, מתעורר קושי מסויים בכך שבית המשפט המחוזי, בידו האחת, קובע כי "צודק הסנגור כי יש לשים קץ לדחיות לאחר שהוגשו כבר שני תסקירים, התמונה כבר התבהרה, אין צורך בתסקיר שלישי, הצדדים יטענו לעונש"; ובידו השניה, בעת מתן גזר הדין, נוזף לאחר מעשה בסנגור כי בעמדתו "אינך היגיון בהתחשב בהמלצת שירות המבחן להמשיך לשלבו בטיפול ובקשת הסנגור כאמור לא היתה משרתת את מטרת ההמלצה". דא עקא, בית המשפט רשאי היה להסתפק בתסקירים שהוגשו, מה גם שאין בטענה זו כדי להשפיע על העונש שנגזר על מוחמד; בית המשפט המחוזי גזר את עונשו בחלקו התחתון של מתחם הענישה שקבע, באופן המלמד כי ניתן בהחלט משקל רב לנסיבותיו המקלות של מוחמד.

1. כפי שציינתי, במקרים אלה, על-פי ההלכה הפסוקה, אל לנו להתערב; אולם התוצאה בהחלט מצערת. אדם צעיר, נעדר עבר פלילי, אשר מוצא עצמו מאחורי סורג ובריח כתוצאה ממעשה שלבטח לא הושקעה בו מחשבה תחילה. יש לקוות שמוחמד יפיק את הלקחים הנדרשים ויתמיד בהליך השיקומי אותו החל, ואז, בבוא העת תיקח ועדת השחרורים בחשבון גם את עברו הנקי וגילו הצעיר.

2. אציע אפוא לחברותי לדחות את הערעור - ולהותיר את עונשו של מוחמד על כנו.

ש ו פ ט

השופטת י' וילנר:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

שופטת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, ב' בסיון התשפ"ב (1.6.2022).

שופטת

שופטת

שופט
